

นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้: บัตร 5 สี 3 สี

(LEARNING INNOVATION: THE 5- to 3-COLOR CARD)

สรวรัตน์ เรืองฤทธิ์, เพ็ญแข ลากยั้ง, ปฐมมา เขาวนเมธา,
สำนักทันตสาธารณสุข กรมอนามัย

การเสริมสร้างศักยภาพทันตบุคลากรให้สามารถดำเนินการส่งเสริมทันตสุขภาพที่มีคุณภาพแก่ประชาชน เป็นพันธกิจหนึ่งของสำนักทันตสาธารณสุข การอบรมระยะสั้น 4 เดือนทันตสาธารณสุขสำหรับทันตแพทย์เป็นหลักสูตรหนึ่งจัดทุกปี ซึ่งที่ผ่านมาเน้นการบรรยายตลอดวันต่อเนื่องทั้งสัปดาห์ ผู้เข้าอบรมขาดความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมน้อยส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้และผลลัพธ์ จึงพัฒนาบัตร 5 สี เป็นสื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าอบรมและวิทยากร มีแนวคิดจากสัญญาณไฟจราจร 3 สีซึ่งรับรู้กันทั่วไป และเพิ่มสีฟ้าและชมพู

กระบวนการสร้าง Innovation

วิธีการประดิษฐ์บัตรคำตอบ 5 สี (ผลิต 28 ชุด ต้นทุนวัสดุชุดละ 27.75 บาท)

- 1) ใช้กระดาษ 5 สี (เขียว ฟ้า เหลือง ชมพู และแดง) ขนาด A4
- 2) ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบ่งกระดาษเป็น 4 ชั้นแนวตั้ง พิมพ์อักษร A-E หรือ ก-จ และสิ่งพิมพ์ทั้ง 2 ด้านของ

กระดาษแต่ละสีตามลำดับ

- 3) ตัดแบ่งกระดาษเป็น 4 ชั้นและเคลือบพลาสติกใสป้องกันบัตรเปื้อนสิ่งสกปรก เพิ่มความแข็งแรงทนทาน ยกแสดง

ได้ง่าย และคงทน แล้วใช้กรรไกรตัดโค้งมุมพลาสติกเพื่อลดความคม

- 4) เจาะรูที่มุมล่างขวาของบัตรและร้อยห่วงโลหะขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.5 นิ้วโดยร้อยตามลำดับสีเขียว ฟ้า เหลือง ชมพู และแดง

วิธีใช้ อธิบายวัตถุประสงค์และวิธีใช้ให้วิทยากรและผู้เข้าอบรมทราบ ชักข้อความเข้าใจ เมื่อวิทยากรถามให้ผู้เข้าอบรมเลือกบัตรสีตามคำตอบที่ต้องการและชูบัตรสีนั้นในระดับศีรษะ อาจเป็นคำถามความรู้ 5 ตัวเลือก หรือถามความเห็น 3 ตัวเลือก (ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ) คำถามที่ผู้เข้าอบรมตอบได้อย่างอิสระสบายใจ พร้อมกับกระตุ้น สนับสนุน และเคารพการตัดสินใจของผู้เข้าอบรม ไม่ควรถามเรื่องส่วนตัวลับเฉพาะหรือแสดงถึงคุณธรรมจริยธรรม สำหรับการถามความรู้สามารถนำมาใช้ในการเฉลยคำตอบหลังการทดสอบเป็นการสะท้อนกลับทันทีซึ่งวิทยากรสามารถอธิบายเพิ่มเติมให้เข้าใจได้มากขึ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมสอบถามเพิ่มเติมหรือแลกเปลี่ยน

ผลสำเร็จของ Innovation ประเมินผล/ คุณค่าของ Innovation

จุดเด่น วิทยากรประเมินคำตอบจากบัตรสีได้เร็วกว่าการให้ยกมือ ช่วยในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไร ผู้เข้าอบรมก็สามารถเรียนรู้ไปด้วยกันว่าสมาชิกกลุ่มแสดงออกอย่างไรบ้าง

การประเมินผลบัตรคำตอบ 5 สี ผู้เข้าอบรมทั้งหมดให้คะแนนมากและมากที่สุดในด้านใช้งานง่าย ใช้ได้ตรงตามความต้องการ สื่อสารปฏิสัมพันธ์กับวิทยากรได้จริง กระตุ้นให้ตื่นตัว นำไปประยุกต์ใช้ได้ และพึงพอใจโดยรวม โดยมีข้อเสนอแนะว่า ขอบัตรอาจขาดมือได้ และร้อยละ 38.5 สับสนกับการเลือกบัตรควรทำ 3 สี จึงปรับเป็นบัตร 3 สีและใส่ถุงพลาสติกก่อนแทนการเคลือบบัตร (ต้นทุน 15.25 บาทต่อชุด เมื่อผลิต 28 ชุด)

แนวทางการขยายผลหรือพัฒนาต่อยอด

เมื่อประเมินผลการใช้บัตร 3 สีเปรียบเทียบกับบัตร 5 สี โดยผู้ใช้กลุ่มเดิม พบว่าผลประเมินแต่ละหัวข้อได้คะแนนมากที่สุดเพิ่มขึ้น

มีการใช้บัตร 3 สีในการประชุมสำนัก (2 เม.ย. 2561) ใน LIKE Talk Award (DOH innovation) เรื่องจากเชิงสู่มพิเศษ แปรงสีฟันไทยวันนี้ (2 พ.ค. 2561) และในการอบรมทันตสาธารณสุขสำหรับผู้สมัครสอบอนุมัติบัตรทันตสาธารณสุขและสำหรับทันตภิบาล (5-6 และ 21-23 พ.ค. 2561 ตามลำดับ) ขยายผลนวัตกรรมนี้สู่เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดีสุขภาพดี (4-5 เม.ย. 2561) ซึ่งร้อยละ 81.4 ไม่เคยรับรู้หรือไม่เคยใช้บัตร 3 สีเพื่อการเรียนรู้มาก่อน และมีผู้จะนำแนวคิดนี้ไปใช้ร้อยละ 91.2